

Kapitel 9

VI TROR, AT ADOPTION FRELSE BØRN

Jeg tror på, at Gud har en finger med i spillet ved adoption. Jeg forklarer min søn, at det altid har været Guds vilje, at han skulle være vores, men han blev bare født det forkerte sted. Gud ledte os hele vejen til Tapoda, for at vi skulle finde ham. Vi er så taknemmelige over, at vores tro var stærk nok til at klare alle de forhindringer, der blev stillet os i vejen af de sociale myndigheder og regeringsbureaukrater. Det var trods alt Guds vilje, at han blev frelst og opfostret af troende.

Når vi omsider holder det første lille foto af barnet i vores hænder, ønsker vi så inderligt at tro på, at dette rent faktisk er barnet, vores barn, det bedst egnede til vores familie. Vi vil gerne tro, at en højere magt — Gud, skæbnen, livets røde tråd, lykkens gudinde – henledte vores opmærksomhed på lige præcis *det* ansigt på internettet eller fik socialrådgiveren eller funktionæren til at trække netop vores mappe ud af bunken, da lige præcis den sagsmappe dukkede op. Forestil-

lingen om, at et almindeligt menneskeligt væsen tog en rationel, men tilfældig beslutning om at sætte dette barn sammen med os, kan ikke stå mål med den storm af følelser, som fotoet udløser. Men hvad nu, *hvis* du i stedet for dit elskede barn havde fået henvist det næste barn – det, der i stedet for blev sendt til Perth, Lausanne eller Tenafly? Kunne Gud på nogen måde have forkludret det? Nej, nej, indvender vi. Uanset hvad der sker, så er det, fordi det skulle være sådan.

Når barnet er ankommet, er vi fortsat opmærksomme på signaler om, at han helt og holdent er bestemt for os: Måden, han hæver og sænker øjenbrynene på, ligesom bedstefar; måden, hun sover på med knæene trukket op under sig, nøjagtig som de fætre og kusiner, der er født ind i familien; hans behagelige, rolige gemyt, der minder om hans onklers. At lede efter familieligheder er ikke nogen dårlig måde at knytte bånd til et nyt barn på, så længe det ikke bliver til en illusion, der forvrænger hans virkelige træk. Det er helt sikkert bedre end at fokusere på skuffelser og mærkelige vaner, der stempler ham som 'for fremmed' til at kunne blive et fuldgældigt medlem af familien. De ligheder, vi finder, har ikke nødvendigvis en kosmisk forklaring. Vores venskaber opstår også ved at lægge særligt vægt på de kvaliteter, vi har til fælles. Det betyder ikke, at det er andet og mere end en tilfældighed, at vi er blevet venner. Der findes utvivlsomt andre mennesker rundt omkring i verden, som vi ville kunne lide præcist lige så meget, hvis vi mødte dem. Hver gang jeg vovede mig for langt ud i mine påstande om, at mine børn var

de helt rigtige og som udvalgt til vores familie, spurgte de: 'Hvad nu, hvis du havde fået Anne eller Katie i stedet for?' Selvfølgelig ville jeg elske dem lige så meget og finde lige så mange træk, der kunne knytte dem til mig. Det kan jeg ikke benægte.

Mange kristne leder efter beviser i Biblen på, at adoption er en guddommelig forordning. Gud selv, siger de, var en adoptivfar, hvis eneste søn var født som søn af Maria og Josef, et jordisk par. (Faktisk ligner Marias undfangelse ved Helligånden mere en rugemørs tilfælde). Kristne evangelister sammenligner dåb og genfødsel med adoption som en formalisering af forholdet til Gud som den himmelske far. Kristne, jøder, muslimer kender alle til historien om Faraos datter, der adopterede Moses efter at have fundet ham i en kurv mellem sivene, hvor hans mor havde gemt ham for at beskytte ham imod Faraos befaling om, at alle hebræiske drengebørn skulle slås ihjel. Den beretning er en af mine yndlingshistorier fra Biblen – særligt den snu passage, hvor Moses' søster, Miriam, fører deres mor til Faraos datter, for at hun kan tjene som amme. Jeg købte endda Warwick Huttons billedbog *Moses in the Bulrushes* til min datters fire års fødselsdag i håbet om, at hun ville genkende sin egen historie i den.

Men når vi forsøger at bruge disse bibelske eksempler på vores forgængelige liv, er parallellerne ikke helt så fine og nydelige. Gud lod Kristus ofre for menneskehedens frelse. Hvem af os er villige til at opgive vores barn? Eller var det en guddommelig handling fra de biologiske forældres side,

da de bortgav deres barn til adoption? Hvem er det egentlig, der frelser? Moses' opvækst i Faraos hjem gjorde ham ikke til ægypter, men gjorde ham i stand til at lede jøderne ud af Ægyptens trældom. Hvem af vores børn vil lede deres udvandring tilbage til Tapoda? Er vi klar til det?

Nogle forældre bruger klicheen, at 'det var Guds vilje, at vi skulle være sammen', som en slags religiøs forsikring. Der findes også nogle få adoptionsbureauer, som hævder, at det er Gud alene, der vælger, hvilke børn der anbringes hos hvilke forældre – intet sker bare ved en tilfældighed. På internettet læste jeg om et par, der havde tænkt sig at fortælle deres datter, at Gud planlagde, at hun skulle fødes i Kina for at afprøve dem som forældre; for at se, om de elskede hende nok til at tage hele vejen til Kina for at hente hende. Imens sad hendes sjæl oppe i himlen og kiggede på og gav dem – hendes 'rigtige' forældre – mod. De biologiske forældre har ikke fået så meget som en statistrolle i denne historie.

Jeg har et problem med teologiske retninger, der gør Gud til bestyrer af verden på mikroplan. Hvorfor skulle en retfærdig og elskende Gud som en slags rutinemæssig praksis tage børn fra deres fattige forældre i lande, der kæmper for at klare sig, og så overdrage dem til rigere mennesker? Ville Gud ikke i stedet forhindre utidige fødsler og mindske de lidelser, som det at blive forladt og tvangsflyttet påfører både de biologiske forældre og børnene? Hvorledes kan vi antage, at Gud personligt flytter hvert eneste barn fra ét sted på kloden til et andet? Hvem iblandt os har læst adoptionens ma-

sterplan? Er det stadig Guds vilje, når der trækkes i tråde, når love omgås, og når bestikkelse betales for at få adoptionen gennemført? Det er lidt ligesom at bortforklare sine fejltrin med, at 'Djæveln fik mig til at gøre det.' En sådan teologi fritager os menneskelige væsner fra ansvaret for de omstændigheder, der fungerer som brændstof for den internationale adoptions, og så er den desuden etnocentrisk. Elsker Gud virkelig os mere end tapodanerne?

Selvfølgelig tror ikke alle religiøse forældre helt så bogstaveligt på, at Gud alene står bag adoption. Mange føler ikke, at det er et udtryk for manglende gudstro, hvis de erkender de politiske forhold, økonomiske realiteter og menneskelige kræfter, der fører til, at adoptionen foregår, som den gør. Ikke desto mindre vil de se resultatet af den som kilde til guddommeligt glæde. Deres barn, født af forældre uden tro eller af en anden tro, er kommet til en familie, der tilbeder Gud på den eneste måde, de anser for rigtig og sand. Adoption bliver således en vej til frelse.

Kristne har selvfølgelig spillet en hovedrolle i etableringen af international adoption. Da Henry og Bertha Holt bragte børn ud af det krigshærgede Sydkorea i 1950'erne, var de overbeviste om, at Gud havde udvalgt dem til den mission. Henry Holt kunne spore dette kald tilbage til den bibelske profeti i Esaijas 43,5 og 6. De koreanske forældreløse børn var 'frø fra Østen', der skulle plantes i Vestens kristne muld. Nu om stunder har en sådan tanke en imperialistisk genklang, men i efterdønningerne af Koreakrigen gav det i no-

gen grad mening. De første børn, som Holt-parret fik anbragt hos adoptivforældre, var hovedsagelig af blandet race og afkom af udenlandske militærpersoner. Korea gjorde ikke krav på disse børn, fordi deres fædre – gennem hvem man sporer anerne i patrilineære kulturer – ikke var koreanske. International adoption var fra et koreansk synspunkt en hjemsendelse, som let kunne forenes med Holt-parrets hensigter. Der var heller ingen indsigelser fra religiøst hold, eftersom konfucianske buddhister værner om rene nedstammingslinjer i familien og ikke har samme tilbøjelighed som kristne til at ville omvende andre.

Oprindeligt var de fleste af de lokalt bestyrede børnehjem og børnehjælpsorganisationer, der skød op i Korea og i andre lande, kristne. Den organisation, der havde ansvaret for mine børn, blev grundlagt af en koreansk metodistisk lægmand, som i overensstemmelse med formaningerne i evangelierne personligt påtog sig det hverv at tage sig af enker og forældreløse. Det var ikke hans oprindelige hensigt at anbringe børn i udlandet, men det blev en løsning på grund af behovets omfang. International adoption opstod i den indiske stat Kerala, som har været befolket af kristne siden det første århundrede e.Kr. De sydasiatiske hovedreligioner hinduisme og islam afgiver kun sjældent børn til adoption uden for deres egne trossamfund. Børnehjem, der administreres af katolske ordener, har givet de børn, der er adopteret fra Vietnam og lande i Latinamerika, tag over hovedet. Også i dag, i såvel giver- som modtagerlandene, identificerer mange af de

institutioner, der fører opsyn med international adoption, sig igennem deres kirkesamfund eller bare som kristne.

Det kristne kald om at tage sig af forældreløse børn har også fungeret som drivkraft for forældrene, specielt i begyndelsen, da der var nok nationalt fødte børn til at dække infertile pars efterspørgsel. Forældre, der allerede havde dannet familie, tog ekstra børn uanset disses race til sig som et velgørehedssvar på et hjemløshedsproblem. Slogans såsom 'Alle børn fortjener et hjem' og 'Gør plads til en mere' ansporede kirkegængere til at gøre sådanne gerninger. De fleste børn, der nu er midaldrende, trivedes på en måde, som de aldrig ville have gjort på et børnehjem eller på gaden. I bedste fald blev de oprindelige hensigter om velgørehed, som havde bragt børnene ind i familierne, afløst af oprigtig familiekærlighed. Men der er alligevel nok utilfredshed i denne gruppe til at advare os andre. Jeg har hørt adopterede tale om, hvordan det føles altid at blive behandlet som et velgørehedsprojekt. Da de ofte bliver mindet om deres oprindelige baggrund, føler de sig kun værdige til kærlighed, hvis de er tilstrækkeligt taknemmelige for deres frelse.

Ligesom de tidlige familier er der nyere forældregenerationer, der motiveres til at adoptere af deres kristne tro, men deres velgørehed synes i højere grad at udspringe af evangelismen. I deres øjne redder adoption ikke kun børn fra usle sociale kår, men også fra falsk tro og udsigt til forbandelse. 'At bringe Guds børn hjem' sikrer disses omvendelse til kristendom. Men når adoption ligestilles med at redde sjæle,

helliger målet næsten alle midler. Hvis international adoption skal foregå på en etisk, lighedsbestræbende og anti-racistisk måde, så må man give afkald på religiøs selvretfærdighed.

Denne historie bør på ingen måde læses som bevis for, at kristendom – i kraft af sin velgørehed over for de fattige, sin kærlighed til børn eller sit hensyn til deres åndelige sundhed – er en religion, der er hævet over andre. Selv kristne evangelistiske forældre, der har adopteret fra Kina, fortæller om den nænsomme omsorg, der udvises af ikke-kristent personale i nogle af de statsejede børnehjem. Men alt for mange forældre forfalder til hurtige konklusioner om, at kristne er mest omsorgsfulde. Få af os ved nok om verdens mange trosretninger og systemer til at kunne bedømme, hvordan de forvalter almenvellet, sørger for samfundslivets sikkerhed og orden og varetager børnenes tarv. Deres fremgangsmåder er meget muligt anderledes end den kristne velgørehed, der er mere symptombehandlende end forebyggende, og fokuserer måske mere på helheden end på de enkelte dele. Det kunne tænkes, at de for eksempel ser slægtslinjer som noget helligt og arbejder ihærdigt på, at de ikke brydes. Det kunne også tænkes, at de anser deres religiøse fællesskab som en geografisk eller etnisk afgrænset enhed og derfor sørger over tabet af hvert barn, der transporteres uden for denne grænse. Eller måske tror de, at deres egen tro er overlegen og begræder derfor skæbnen for de børn, der adopteres af ikke-troende.

Vi er også pinligt uvidende om den adoptionspraksis, der

gør sig gældende i afgiverlandene. I sin bog *Wanting a Daughter, Needing a Son: Abandonment, Adoption, and Orphanage Care in China* (2004) afslører Kay Ann Johnson, der er professor i asiatiske studier, at kineserne rent faktisk er villige til at adoptere afgivne børn, specielt piger, men begrænses af den samme befolkningspolitik, der tvinger biologiske forældre til at afgive deres børn. I flere lande har international adoption antaget et sådant omfang, at det er på bekostning af nationale adoptioner. De høje honorarer for udenlandske adoptioner er en nødvendig indtægt for at kunne vedligeholde børnehjem og andre sociale ydelser. Men selv hvis tapodernerne faktisk ikke ønsker at adoptere, bør vi forsøge at forstå, hvorfor og hvordan denne holdning relaterer sig til opretholdelsen af samfundet som helhed – i stedet for at betragte deres tro som mindre næstekærlig end vores. På samme måde som vi anerkender, at vores børn har genetiske slægtninge andetsteds i verden samt et andet land og en anden kultur at respektere, må vi også respektere, at deres genetiske familie eventuelt lever efter et trossystem, der er forskelligt fra vores eget.

Betegnelsen *trossystem* lyder lidt for teknisk og ikke menneskelig nok som udtryk for det kulturaspekt, jeg har i tankerne, og som har med følgende at gøre: Hvad mennesker tror om livets oprindelse og formål, om forholdet mellem menneskelige handlinger og naturlige fænomener og om betydningen af lidelse og død. Jeg ville bruge ordet *religion* på grund af den høje status, det tilskrives, hvis ikke det var, for-

di dette begreb omfatter formelle trosbekendelser, bedehuse samt troen på en personlig Gud. Jeg søger et bedre ord end det vage *åndelighed*, det begrænsende *mytologi*, det fordomsfulde *overtro* og det minimerende *skikke*. Uanset hvilket ord vi benytter, er tapodanernes tro lige så vigtig for dem, som vores er for os, og begge trosformer er centrale for vores børns etniske baggrund. På et tidspunkt fik jeg denne formaning af en koreansk-amerikaner: 'Husk, selv koreanske kristne er konfucianske.' Med andre ord vil det være klogt af os at lære, hvad dette indebærer, og ikke have forudfattede meninger.

Vi adoptivforældre er selvfølgelig lige så berettigede som biologiske forældre til at opdrage vores børn i overensstemmelse med familiens tro, uanset hvad denne måtte være. At dele tro, udføre religiøse ritualer, fejre helligdage og være del af et trossamfund er en almindelig familiepraksis, som styrker 'de bånd, der knytter os sammen.' Adopterede børn har lige så meget ret som biologiske børn til at opleve glæden ved en konfirmation eller lignende. Og teenagere inden for samtlige trosretninger har lige stor ret til at følge deres natur og sætte spørgsmålstejn ved det, der tages for givet, i deres religiøse opvækst. Ingen af mine døtre valgte at blive konfirmeret i den presbyterianske kirke, som jeg stadig går i. Menighedens 'hvidhed' og fremskredne alder fik dem til at spørge sig selv, om der ikke var andre måder at forstå livets mening på, som passede bedre til deres liv. (Ironisk nok strømmer unge familier og vestafrikanske immigranter nu

til netop denne kirke, og jeg hører ofte folk tale sammen på koreansk ved søndags-kaffearrangementerne i kirken). Jeg er stolt af mine døtres ærlighed. Jeg stejlede selv over for den lutheranske konfirmation, da jeg ville have stillet min nysgerrighed efter at vide mere om de andre religioner, men jeg gennemførte ceremonien med krydsede fingre, så den magiske virkning, jeg forventede, ville indtræffe, ikke skulle være ved. Ligesom det er sket for mig, er jeg sikker på, at tilværelsen vil bringe mine døtre frem til en erkendelse af, hvem de dybest set er, hvad de så end vælger at kalde kraften hinsides dem selv.

Det er muligt, at et lille barn vil tage vel imod den tryghed, der er i fortællingen om, at Gud, ud af alle børn i hele verden, har udvalgt netop ham og anbragt ham i sin retmæssige familie. Men forestil dig, hvordan en sådan forestilling kan gnave i et ungt menneske, der er begyndt at gøre sig overvejelser over sin eksistens. Hvilken trøst vil han finde i en religion, der kræver, at han fjernes fra sine biologiske forældre, så Gud kan skænke ham som en velsignelse til hans adoptivfamilie og samtidig frelse hans sjæl? 'Var mine biologiske forældre slemme?' vil han tænke. 'Kommer de i Helvede, hvis jeg ikke finder dem og også frelser dem? Hvis jeg er deres barn, må jeg være lige så slem. Hvorfor valgte Gud at frelse mig og ikke de børn, der er blevet tilbage i Tapoda? Er mine forældre virkelig min eneste sande vej til frelse? Hvordan skal jeg så nogensinde kunne klare mig selv, hvis mine forældre har nøglen til himlen? Hvordan skal jeg kunne stole

på min dømmekraft? Hvad nu, hvis det at være tapodaner er ensbetydende med, at jeg ikke kan fornemme Guds vilje på samme måde, som de gør?’

Forestil dig så, at han møder nogle tapodanere eller rejser til Tapoda for at udforske landet. Det tapodanske folk opfører sig ikke på den måde, han havde forventet, at ikke-troende ville gøre. De er anstændige, medmenneskelige, gæstfri, lykkelige og kærlige mennesker. ‘Kan de være så galt på den?’ tænker han. ‘Det lader ikke til, at de vil skade mig, hjernevaske mig eller lede mig på afveje. Og hvad med de smukke templer, de har bygget og bevaret i hundreder af år? Hvis det alt sammen er afgudsdyrkelse, hvorfor føles det så beroligende at gå derinde – som om man er nær noget helligt? Hvordan kan jeg være sikker på, at mine forældre er nærmere Gud end disse mennesker? Hvad giver dem eneret på sandheden? Hvad nu, hvis det alt sammen bare var en skrøne for at afholde mig fra at søge efter mine rødder?’ Denne sidste tanke kan spænde familiebåndene til bristepunktet.

Ja, jeg er godt klar over, at udbredelsen af Kristi budskab om frelse til andre er fundamentalt for kristendommen. Et af de første vers, vi lærte udenad i min lutheranske søndagsskole, var Matthæusevangeliet 28,19: ‘Gå derfor hen og gør alle folkeslagene til mine disciple, idet I døber dem i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn.’ Men alt for ofte er den formaning blevet tvunget igennem med ‘ukristelig’ militær råstyrke eller undergravet af kommercielle eller politiske formål, der ikke forbedrer modtagernes vilkår. Jeg er ikke i tvivl

om, at forældre, der tror på, at Gud tager alle beslutningerne ved adoptioner, drives af den glæde og tryghed, de finder i deres tro. Lysten til at dele gode nyheder og være til hjælp er en instinktiv del af os alle. Jeg ville ikke skrive denne bog, hvis jeg ikke selv havde dette instinkt. Men at dele gode nyheder indebærer, at der er nogen, der lytter, overvejer og vurderer. Babyer og små børn har ikke denne evne. Evangelisme bør overlades til voksne, der selv samtykker.